

A high-angle photograph of a person's legs and feet walking on a road with yellow zebra stripes. The person is wearing light-colored trousers and light-colored shoes. The road is dark asphalt with bright yellow stripes. The person's shadow is cast on the road to the left.

Jít

vlastní

cestou

Jeff Goins

The logo for 'portál' features a stylized, semi-circular shape composed of horizontal lines of varying lengths, creating a sense of depth and movement.

portál

Jít vlastní cestou

Jeff Goins

Původní anglické vydání:

Jeff Goins, *Art of Work*

© 2015 by Jeff Goins

Published by arrangement with Thomas Nelson,
a division of HarperCollins Christian Publishing, Inc.

České vydání:

Translation © Pavla Le Roch, 2019

© Portál, s. r. o., Praha 2019

ISBN 978-80-262-1451-9

Obsah

Autorova poznámka	6
Úvod	8
<i>Rakovina, která nedokázala zastavit triatlonistu</i>	
Příprava	19
1 Naslouchejte svému životu	20
<i>Není to nic nového, víte to už dávno</i>	
2 Učedníkem díky náhodě	44
<i>Učitel se objeví ve chvíli, kdy to žák nejméně čeká</i>	
3 Bolestná praxe	64
<i>Když nestačí něco zkoušet</i>	
Jednání	87
4 Stavění mostů	88
<i>Skok, který nebyl skokem</i>	
5 Body obratu	109
<i>Proč je neúspěch vaším přítelem</i>	
6 Portfoliový život	126
<i>Nový druh mistrovství</i>	
Dovršení	145
7 Vaše vrcholné dílo	146
<i>Jak vypadá odkaz</i>	
Závěr	165
<i>Práce není nikdy hotová</i>	
Poděkování	177
Příloha	179
<i>První kroky vaší cesty</i>	
Poznámky	186

Mým sourozencům: Nikki, Marisse a Patrickovi
Ať se vám podaří ve světě uspět.

Autorova poznámka

„To, co se ti přihodilo, je vzácné,“ řekl mi můj kamarád Mark chvíli před tím, než jsem učinil jedno z nejdůležitějších životních rozhodnutí – opustit zaměstnání a stát se spisovatelem na plný úvazek. Shodou okolností se navíc můj poslední den v práci kryl s mými třicátinami, které byly v mém životě přelomovým okamžikem v mnoha ohledech. Je však pravda, že samotný den byl méně významný než proces, jímž jsem k tomuto rozhodnutí dospěl.

Když se mě ptají, jak jsem se do tohoto bodu dostal, mám co dělat, abych odpověděl inteligentně. Zkušenost s nalezením svého poslání může být tajuplná i pragmatická. Vyžaduje úsilí, i když se občas zdá, jako by se vám to jen tak *přihodilo*. Pochopil jsem, že najít smysl svého života je spíš cesta než plán: jsou na ní odbočky a zákruty, které byste nikdy nečekali. Nakonec vás tato překvapení dovedou k vašemu osudu. A jakmile dospějete k tomu, co považujete za svůj úděl, uvědomíte si, že je to jen další část oné cesty.

Tato kniha je vylíčením takové cesty, stejně jako popisem jednotlivých kroků, které vám ukážou směr.

Zdá se, že každý hledá smysl svého života, něco, co uspokojí jeho nejhlubší tužby. Věřím, že to „něco“ je poslání. Co to ale je? Toto slovo používám střídavě ve významu *životního poslání* a *životní práce*, ale docela jednoduše řečeno, je tím, pro co jste se narodili.

Když jsem na tomto projektu začal pracovat, myslel jsem si, že znám proces, jakým člověk naplňuje své sny, ale to, co

jsem zjistil, mě překvapilo. Objevit své poslání nakonec není zdaleka tak jednoduché. Tato cesta je pro každého jiná, ale neustále se na ní vynořují společná témata. Když se nad nimi zamyslíme, dokážeme identifikovat vzorec, který nám pomůže vlastní poslání trochu lépe pochopit.

Co kdyby to, co se mi přihodilo, nebylo tak vzácné? Co když má své poslání každý? Tato otázka byla popudem k tomu, abych se na onu cestu vydal. Lidé, jejichž příběhy se objevují v této knize a z nichž mnohé jsem osobně vyzpovídal, nejsou výjimeční v tom smyslu, že byste jejich příběhy už někdy neslyšeli. Nejsou to ani typické případové studie úspěchu, což bylo mým záměrem. Věřím, že díky těmto zdánlivě obyčejným příběhům trochu lépe pochopíme svůj vlastní, který nám často připadá obyčejnější, než bychom chtěli. Některé čtenáře může zklamat subjektivní povaha takové knihy. Je to ale způsob, kterým žijeme své životy – ne jako výzkumné projekty a knižně sdílená poselství, ale jako příběhy prodchnuté emocemi. A v takové zkušenosti nacházíme určité pravdy, které bychom jinak mohli přehlédnout. Doufám, že tyto příběhy k vám budou promlouvat způsobem, jakým to holá fakta nedokážou, a při jejich čtení i u vás dojde ke změně.

Jít vlastní cestou není kniha, kterou jsem napsat zamýšlel, ale taková, kterou jsem napsat měl. Tak je to nejspíš i s posláním. Je to věc, o níž byste si nikdy neřekli, že nastane, obrat ve vyprávění, který spojí všechny linky příběhu, takže si nakonec ani nedokážete představit, že by to mělo být jinak. Napsáním této knihy jsem pochopil, jak spolu životní cíle a poslání souvisejí, a doufám, že totéž se podaří i vám.

Úvod

Rakovina, která nedokázala zastavit triatlonistu

Je totiž mnoho povolání,
ale málo vyvolených.

MATOUŠ 22,14

*Poslání není nějaký pečlivě vytvořený plán.
Je tím, co zůstane, když plán zcela ztroskotá.*

Jednoho červnového večera roku 2000 nešel Eric Miller na firemní setkání, protože jeho pětiletý syn měl zápas v teeballu, dětské variantě baseballu. Během zápasu si on i jeho žena Nancy všimli, že jejich malý Garrett má problémy s umístěním míčku na stativ a vypadalo to, že má problémy s rovnováhou. Dělalo jim to starost, a tak ho odvedli k doktorovi, který je okamžitě objednal na CT. Když je požádali, aby počkali v oddělené čekárně, Eric věděl, že je něco špatně. Jako pracovník ve zdravotnictví dobře znal účel takové místnosti. Byla pro lidi, kteří měli obdržet špatnou, někdy strašnou zprávu. Bylo šest večer.¹

V půl dvanácté následujícího dne byl Garrett přijat do dětské nemocnice v Denveru ve státě Colorado a okamžitě odeslán na operaci. Následující ráno, 24. června, vyjmuli lékaři ze zadní části hlavy tohoto pětiletého chlapce nádor velikosti golfového míčku. Diagnóza zněla *medulloblastoma* – což je pojem, který by podle slov jeho otce nemělo žádné dítě nikdy znát.² Následkem operace Garrett oslepl, oněměl a byl paralyzován. Byl připojen na dýchací přístroje, musel se znovu od začátku učit chodit, mluvit a chodit na záchod. I kdyby se mu to všechno nějakým zázrakem podařilo, stále měl pouze padesátiprocentní šanci, že se dožije svých deseti let.

Millerovi začali počítat dny, které jim se synem zbývají.

Jednoho dne uprostřed léčby rakoviny si Eric při pohledu na svého syna uvědomil, jak se Garrettovi krátí čas, který mu v životě zbývá. Navzdory problémům, které měl tento malý chlapec před sebou, a starostem, které jim to dělalo, mu něco došlo. Bylo to jakési zjevení. Přestože pracoval ve

zdravotnictví, v oboru, „kde se lidem neustále krátí čas“, uvědomil si, že se mýlí. Nebyl to Garrettův život, který mohl každou vteřinou skončit – byly to životy jich všech. Nikde nebylo psáno, že kdokoli z Millerovy rodiny Garretta přežije.

„Svůj život musíme žít celou dobu,“ řekl mi Eric. „Protože nikdo z nás nemá zaručeno, že tu za jednu dvě hodiny stále bude.“ Bez ohledu na to, kolik času jim zbývalo, se Millerovi rozhodli, že budou žít svůj život naplno.

Když Garretta přesunuli z jednotky intenzivní péče a odpojili ho od dýchacího přístroje, jeho otec si říkal, jestli vůbec někdo dokáže pochopit, jak se cítí. Seděl u nemocničního okna a modlil se za zachování aspoň malé naděje, která jeho rodině zbývala a jež teď byla ohrožena.³ Bylo to přibližně ve stejné době, kdy si přečetl příběh Matta Kinga, inženýra z IBM a světového tandemového cyklisty, který byl shodou okolností slepý.⁴

Na podzim vzal Eric svého syna na setkání s Mattem Kingem v rámci nedalekého cyklistického závodu, kde měl Garrett příležitost se posadit na tandemové kolo, stisknout řídítka a pod nohama ucítit pedály. Byl to první den, kdy se Garrettovi „rozsvítilo“. Rozhodl se, že chce jet znovu, a on ani jeho otec netušili, že je to začátek procesu, který změní život nejen jim, ale i mnoha dalším lidem.

O pár měsíců později řekl Garrett své matce, že si chce zkusit jízdu na kole. Nebyla si jistá, ale on trval na svém. V té době už znovu částečně viděl a byl schopen chodit, i když jen málo. S pomocí své matky se Garrett vyšplhal na staré kolo a začal šlapat. Brzy jeho nohy šlapaly rychleji, než byla matka schopna běžet, on se jí vyškubl a – byť jen na malou chvíli – pocítil svobodu, kterou znával předtím, než nad jeho tělem převzala vládu rakovina. Téhož dne mu otec přinesl zbrusu nové tandemové kolo, aby na něm spolu mohli jezdit.

O šest měsíců později, 24. června 2001, po roce ozařování a chemoterapie, projel šestiletý Garrett cílem svého prvního triatlonu. Jeho otec běžel za ním a tlačil jeho kolečkové křeslo. Na den to byl přesně rok od oné první operace, která ho tak oslabil.⁵ Pro dvojici otce a syna, která toho tolik vytrpěla, byl tento první závod způsobem, jak mohli světu, a možná i sami sobě, oznámit, že nedovolí, aby jim malý nádor zabránil žít a radovat se ze života. Díky klinické léčbě ho mohli rodiče do závodu zapsat a Garrettovy šance na přežití se nyní zvýšily na 90 %.

To bylo před čtrnácti lety.

Od první operace před tolika lety, po níž zůstal téměř zcela ochrnutý, se Garrett zúčastnil víc než dvanácti triatlonů se svým otcem a několika dalších sám. Jeho zrak, i když se plně neobnovil, se vrátil na úroveň, kdy byl schopen vidět rozmazané objekty a tvary. Stále byl považován za nevidomého, ale zvládal dělat věci, které doktoři považovali za nemožné. Bez přehánění je chodícím zázrakem.

* * *

Toto není kniha o zázracích. Je to kniha o tom, jak najít vlastní poslání a zjistit, pro co jste se narodili. Poslání je to, co nemůžete *nedělat*, je odpovědí na odvěkou otázku: „Jak mám naložit se svým životem?“

Existují knihy, ve kterých se píše o tom, jak najít práci svých snů nebo jak se stát odborníkem. Tato není jen jednou z nich. *Jít vlastní cestou* je kniha o povolání (*vocation*), což je slovo, které má více významů, než jaká je jeho původní definice. Slovo *vocation* pochází od latinského *vocare*, což znamená „volat“. Původně se užívalo v náboženském významu jako povolání ke kněžské službě. Po staletí o něm také lidé takto

uvažovali, jako o něčem, co je vyhrazeno pro elitní skupinu lidí, pro těch pár vyvolených, kteří mají to štěstí a jsou povoláni.

Co když tomu tak ale není? Co když je k něčemu takto povolán *každý* z nás?

V této knize se pokusím zrekapitulovat dávný význam slova povolání v širším významu než jako pouhé zaměstnání. Na příbězích obyčejných lidí dokážu, že většina z toho, co si o povolání myslíme – pokud o tom vůbec přemýšlíme –, je mylná. Cesta ke smysluplné práci nemá vždy podobu pečlivě vytvořeného plánu. Někdy je cesta k životnímu poslání chaotickou zkušeností a je důležitější, jak na ni *reagujeme*, než to, co se nám přihodí.

Každá kapitola vypráví příběh jednoho člověka a ilustruje důležitý koncept – jedno ze sedmi stadií poslání. A i když se jednotlivé příběhy liší, všechny jsou si v jedné věci podobné: každý z hrdinů byl nějakým způsobem překvapen tím, co našel. Myslím, že toto je příběh, který bychom dnes měli slyšet častěji a který nám možná pomůže lépe porozumět vlastní cestě. Kde to pochopíme lépe než na příběhu pětiletého chlapce, který porazil rakovinu mozku a pustil se do závodění v triatlону?

Ve svých osmnácti letech má Garrett Rush-Miller na svém štítu poloviční závod Ironman, výstup na Machu Picchu a prestižní ocenění v Americkém skautingu – Eagle Scout. Když není ve škole nebo nepracuje v místní lezecké tělocvičně, tráví čas dobrovolnou prací se zraněnými veterány v rámci charitativní organizace Wounded Warriors. V době, kdy byla tato kniha napsána, se chystal odmaturovat a víc než co jiného si toužil najít dívku.

Poté, co mi Eric e-mailem poslal pár nových novinových výstřížků zachycujících příběh svého syna, zvedl jsem telefon a zavolal mu. S oběma jsem mluvil během Garrettovy

přestávky na oběd a ohromilo mě, jak pozitivní oba byli a jak důležitou roli hraje v celém příběhu úhel pohledu. Bylo to inspirující, ale také dost praktické. Všechno, co dělali, živila snaha přežít, dát životu smysl – a přesně to byl příběh, který dával smysl mně.

Zeptal jsem se Garretta, jestli někdy nepřemýšlel o tom, jak by vypadal jeho život, kdyby tenkrát neminul stativ na míček, kdyby nikdy neměl mozkový nádor a nemusel si projít chemoterapií trvající 64 týdnů.

„Popravdě, o tom jsem nikdy nepřemýšlel,“ připustil.

Jeho otec řekl totéž. „Realita,“ vysvětlil mi Eric, „jsou karty, které jsme dostali, a tak s nimi hrajeme, jak nejlíp umíme.“

Eric Miller se vždycky snažil směřovat svého syna k tomu, co udělat *dokáže*, ne k tomu, co nesvede. A to je drobná lekce, která jim oběma přinesla neuvěřitelnou životní zkušenost. Dar, který Garrettovi dal jeho otec, nebyla ochrana před bolestí či utrpením, jakkoli by si byl Eric přál svého syna takto ochránit. Darem bylo, že pomohl Garrettovi pochopit, že život nedělají výjimečným šance, které dostaneme, ale to, co s nimi uděláme.⁶

Upravit směr cesty za svým posláním

Kdysi jste si možná pohrávali s myšlenkou, že jste se narodili, abyste vykonali něco výjimečného. Ale pak přišla střední škola. Nebo vysoká. A vaši rodiče vás přemluvili, abyste se stali právníkem, a ne pekařem. Jeden profesor vám řekl, že jít na medicínu je moudřejší než odjet do New Yorku a zkusit své štěstí jako herec. A vy jste jim uvěřili. Pak začal „skutečný život“, vzdali jste to, ale místo toho jste tvrdili, že jste dospěli, a svůj sen jste přitom zcela opustili. Našli jste si výmluvy a říkali si, že chtít něco výjimečného je sobecké a nezralé,

a pochybovali jste o tom, zda vaše pocity v mládí byly vůbec skutečné.

Ale i tehdy jste věděli, že se mýlíte. Bez ohledu na to, jak rušný je váš život, jak jste zaneprázdněni, stále je ve vás něco, tichý hlásek, který šeptá ve chvílích klidu a láká vás do stínu neprožitého života. Budete-li pozorně naslouchat, ještě ho uslyšíte.

Kamkoli se podíváte, lidé nacházejí výmluvy, proč nedělají to, pro co se narodili. Někteří říkají, že „na tom pracuji“, zatímco jiní jen nezaujatě pokrčí rameny a řeknou, že se pořád snaží zjistit, čím budou, až vyrostou. Takové věty znějí nevinně, ale nevinné nejsou ani za mák. Jsme-li upřímní, mnozí z nás se cítí jako v kleštích, bezcílně se potácejí od jednoho zaměstnání ke druhému bez jasné představy, co by měli hledat, či dokonce co čekat. Přijali jsme místo v životě, které nám bylo přiděleno. *Je to, jak to je.* I když se snažíme přijmout realitu sebevíc, nenacházíme klid. Co nám přináší útěchu, když ne mlhavý pocit, že nejsme sami?

Při vstupu do nové éry lidské existence, s rostoucím průměrným věkem dožití a ve světě, který je díky novým technologiím čím dál pohodlnější, si lidé kladou stále hlubší otázky. Dochází nám, že způsob, kterým jsme dosud pracovali, už nefunguje. Továrny nerostou, ale zmenšují se. Nikdo už nepracuje čtyřicet let u jedné společnosti. Svět si žádá nový přístup k povolání a i my potřebujeme něco nového – nebo možná něco velmi starého.

Existuje cesta ke smysluplné práci, která vás nenutí se přizpůsobit a jít ve stopách kariéry svých rodičů nebo se zpronevěřit svým hodnotám. Žádný takový kurz jste nikdy neabsolvovali a nejspíš to bude jiné, než co vám o vaší budoucnosti tvrdili vaši učitelé, ale této cestě lze věřit. Život má větší smysl než jen to, co se vám přihodí, a povolání je víc než vaše pracovní doba.

Jak ale najdeme tuto cestu, která se zdá tak vzdálená?

Cesta popsaná v této knize je stará jako lidstvo samo. Je to cesta mistrů řemesla, staletí stará, která vyžaduje vytrvalost a odhodlání – uzounká cestička, kterou najdou jen někteří. Jdeme ve stopách počítačových vědců a správců národních parků, kteří procházejí stejným procesem jako světoznámí ilustrátoři, soucitní misionáři a úspěšní podnikatelé.

Někdy budete muset věřit svým instinktům a stejně jako ostatní udělat to, co je nepříjemné či dokonce bolestivé. Ale jak půjdete dál, můžete se držet značek na cestě, které vás bezpečně nasměrují tím správným směrem.

Cesta, která je tu popsána, není manuálem pro život. Je spíš plátnem, na které můžete přidávat vlastní zkušenosti. Není to vědecký experiment s předvídatelnými výsledky a není to další svépomocný program, který ve vás zanechá pocit pasivní inspirace.

Po přečtení stovek příběhů lidí, kteří našli své poslání, jsem identifikoval sedm společných rysů, jak je ilustrují následující kapitoly. Každá z kapitol, ve které je vylíčen příběh aspoň jednoho člověka, je založena na tématech, jimiž jsou:

1. uvědomění
2. uřednictví
3. praxe
4. objev
5. profese
6. mistrovství
7. odkaz

Můžete je všechny brát jako kroky, ale jsou to spíš stadia, která se překrývají, a jakmile se do nich pustíte, budou vás provázet po celý zbytek vašeho života.

Jakmile si například osvojíte disciplínu uvědomění, můžete ji uplatňovat ve fázi učednictví a průběžně v ní dál nacházet inspiraci. Totéž platí pro praxi – to je něco, co budete dál dělat i poté, co si danou dovednost osvojíte.

Nalezení vlastního poslání je proces. I když zpočátku můžete mít pocit, že je chaotický, vynoří se časem určitý řád. A pokud se odhodláte projít si těmito stadii, pozorně vnímat a vytrvat po celou cestu, budete mít něco cenného, na co můžete být hrdi.

Nelpět na tom, co mohlo být

„Část problému spočívá v tom, že lidé myslí na to, co mohlo být,“ řekl mi Eric Miller poté, co jsem po telefonu domluvil s jeho synem. „Co na tom záleží, jakou budoucnost mohl mít Garrett před sebou? Je to jedno. Tak to být nemůže. Takhle se věci mají a tímhle směrem se ubírají.“

V jeho hlase jsem zaznamenal stoický klid, který mu určitě dobře posloužil při více než desetileté péči o dítě se speciálními potřebami, nemluvě o jeho profesi zdravotníka a ošetřovatele. Dál mi vyprávěl o rozvodu, který následoval, a přiznal se, že vrtat se v tom, co mohlo být, člověka jen zdržuje od toho, aby žil svůj život tady a teď. Život je plný překvapení a nepomůže, když uvízneme v sebelítosti a snažíme se vrátit to, o co jsme přišli.

„Možná... spousta lidí má ten problém,“ dodal, „že neustále přemýšlejí o tom, co by se stalo, kdyby... Co na tom sejde? Prostě se to stalo takhle.“

Co by se ale nestalo, kdyby Garrett neonemocněl?

„To je docela jiná otázka,“ připustil a jeho hlas zněl najednou měkčeji. „O tom přemýšlíme neustále. Nic z tohohle by se nestalo. Můj život by se odvíjel úplně jinak.“

Nic z toho. Žádné triatlony, žádná nadace, kterou založili, bezpočet životů, které ovlivnili – nic z toho by se nestalo, kdyby Millerovu rodinu před patnácti lety nepostihla tragédie. Díky Garrettově nemoci je nyní Eric schopen podporovat jiné lidi způsobem, který by byl dříve nemožný. Při práci na jednotce intenzivní péče v nemocnici má neustále příležitost mluvit s lidmi, kteří se trápí.

„Vlivem toho, co si vytrpěl Garrett, jsem teď pro lidi věrohodný,“ říká.

Jakou naději nabízí těmto pacientům? Jaké povzbuzení pramení z jeho bolesti? Říká jim, aby drželi hlavu vzhůru, i když si myslí, že to nedokážou.

„Další lidé sledují váš život a... díky tomu, čím si procházíte, získávají sílu ve vlastním životě a pro boj s vlastními výzvami. Věřte mi: na vašem životě záleží, váš život je důležitý a dějí se věci, kterým ani vy sami plně nerozumíte.“

To udělal Eric a v tom podporuje svého syna: uvědomit si, že to, co se děje ve vašem životě právě nyní, je důležité, jakkoli to může být těžké. Jde o to, nečekat na tu správnou příležitost ani na to, až se situace zlepší, ale žít svůj život co nejlépe teď. Otázka, na kterou je život Garretta Rushe-Millera odpovědí, je tatáž, jakou si mnozí z nás bojíme položit: *Co se stane, když život, který nakonec budeme žít, nebude vypadat tak, jak jsme si ho plánovali?*

Každý z nás zažil v životě překvapení a komplikace, zklamání, které převrátilo naruby to, co si myslíme, že být mělo. A spíš než před životním cílem se ocitáme uprostřed naprostého chaosu. Když jsem poslouchal Garrettovo vyprávění, říkal jsem si, že rozdíl mezi výjimečnými lidmi a námi ostatními nesouvisí možná tolik s okolnostmi jako se způsobem uvažování. Možná můžeme všichni proměnit svůj život ve výjimečný příběh, pokud začneme své potíže vnímat jako příležitosti.

Nemůžeme mít kontrolu nad tím, co nám život přinese, ale můžeme mít kontrolu nad tím, jak na to zareagujeme. Možná budeme smysluplnému životu mnohem blíží, než kam by nás dovedlo jakékoli plánování. Abychom toho však dosáhli, musíme se vzdát představ o tom, co si zasloužíme, a přijmout to, co je. Tak se totiž možná dobereme k něčemu mnohem lepšímu, než co bychom si vůbec dokázali představit.

Váš život, i když není náhodný, je plný překvapení. Cílem této knihy je pomoci vám zjistit, co dělat, když vás něco zaskočí.

Část první

Příprava

Naslouchejte svému životu

Není to nic nového, víte to už dávno

Než mohu říct, co ode mě život chce,
musím mu naslouchat, abych zjistil, kdo jsem.

PARKER PALMER